

Wankel evenwicht

Beeldend kunstenaar Leon Vranken maakt ruimtelijke installaties. In de lente is zijn werk te zien op twee solotentoonstellingen in New York.

BEWERKING EN SECURE POSITIONERING

Leon Vranken (°1975, Maaseik) volgde de master opleiding INSITU3 aan de Antwerpse Academie en de master Autonomous Visual Arts in Breda. Vervolgens bracht hij twee jaar door in de studio's van het Hoger Instituut voor Schone Kunsten (HISK, Gent/Antwerpen).

Tijdens de HISK-periode (2006-2007) ontbrak het hem niet aan belangstelling voor zijn werk. In 2009 was er zelfs al sprake van een internationale doorbraak. Zijn eerste solotentoonstelling bij Gallery Stella Lohaus vond plaats en hij ontving de prestigieuze tweejaarlijkse Prijs Jonge Belgische Schilderkunst in het Paleis voor Schone Kunsten (Bozar) in Brussel. We bezochten hem in zijn fraaie rijwoning met bijbehorend atelier in Borgerhout op een gure winterdag in december. Hij was er druk bezig met de realisatie van twee nieuwe installaties, die binnenkort verscheept worden naar New York. In maart en april 2011 heeft Leon Vranken er twee solotentoonstellingen. Gallery Stella Lohaus brengt een solostand met zijn werk op de Armory Show en tegelijkertijd heeft de kunstenaar ook een soloshow in de White Box.

Leon Vranken werkt met objecten die autonoom functioneren of in een compositie worden samengebracht. Zijn beeldend alfabet, dat voornamelijk uit hout is opgebouwd, bestaat uit geometrische basisvormen (bol, kegel, kubus of balk) en herkenbare (meubel)objecten uit onze dagelijkse woonomgeving. Dikwijls wijst hij op de

Ontwrichte meubelobjecten van Leon Vranken

Leon Vranken, *The Garden with the two-forked paths (details)*, 2005, links: hout, pigment en staal, rechts: glas, koper, MDF en acrylic verf
COURTESY STELLA LOHAUS GALLERY, ANTWERPEN

Leon Vranken, *Installatie Prijs Jonge Belgische Schilderkunst (details)*, 2009, mixed media
COURTESY STELLA LOHAUS GALLERY, ANTWERPEN

Foto: Carine Demeter

beperkingen van deze objecten, zoals een sokkel of een vitrinekast, het vertrouwde meubilair in de museale context. Hij tast daarmee de grenzen af van het medium beeldhouwkunst. Door allerlei (hout)bewerkingen en een secure positionering weet hij deze functionele objecten te transformeren in ambigue vormen met een esthetisch karakter, in kunstwerken.

INTEGRATIEPROJECTEN

De meeste objecten van Leon Vranken zijn zelfgemaakt ofwel zijn het gevonden voorwerpen die hij heeft behandeld. Opvallend is dat hij veel aandacht besteedt aan de materialen. Veelal gaat het om verschillende houtsoorten, die hij verwerkt en bewerkt. De perfecte afwerking en het tactiele karakter van zijn werk is van groot belang. Zijn opleiding van meubelmaker, die vooraf ging aan zijn artistieke studies, komt hier goed van pas.

Een treffend voorbeeld is *Oak Rumble* (2006), een klassieke vitrinekast in massief eik, die hij eigenhandig maakte naar het voorbeeld van een bestaand model. De authentieke vorm van de vitrinekast werd licht gewijzigd door er subtiele verschuivingen in aan te brengen. Dit leidt tot weerspiegelingen van het hout in het glas. Wat een vol beeld oplevert, ook al wordt er niets in de kast getoond. De vitrinekast verliest hierdoor op een bruuske manier haar oorspronkelijke functie, het tonen en beschermen van kunstwerken, en krijgt nu zelf betekenis als kunst-

werk. De sculpturale vorm treedt op de voorgrond, waarbij de nadruk komt te liggen op de makelij en de gebruikte materialen. De kast is een knap staaltje van ambachtelijk vakmanschap. Vranken paste oude meubelmakertechnieken toe, zoals de pen en gat verbinding en hij gebruikte houtlijm.

Het aanbrengen van verschuivingen en omkeringen in zijn werk is een strategie die hij vaak toepast. Dit heeft een verbluffend effect op onze waarneming. Wat er uitziet als namaak, blijkt echt te zijn en wat echt lijkt, blijkt een illusie. De kunstenaar houdt ervan om de toeschouwer op het verkeerde been te zetten.

Vaak doet hij minimale ingrepen die een sterk bevreemdend effect hebben. Dat is erg duidelijk in de tijdelijke interventies die hij doorvoerde in gebouwen. Voor de groepstentoonstelling *Home at TENT* (2005) kregen vijftien kunstenaars een woonhuis ter beschikking om een werk te integreren. Leon Vranken kopieerde enkele gebruiksvoorwerpen in een familiewoning, onder meer een deel van de trapleuning, een tekening en een klok. Nadien werden deze voorwerpen uit de huiselijke context gehaald en getoond in de expositieruimte van *TENT* in Rotterdam, onder de titel *The Garden with the Two-Forked Paths* (2005), waar ze er net echt uit zagen.

In het M HKA toonde de kunstenaar de installatie *Never Mind the Steps* (2006), een wankele constructie die tege-

Leon Vranken, *Oak Rumble*, 2007, hout en glas, 175 x 72 x 192 cm
COURTESY STELLA LOHAUS GALLERY, ANTWERPEN

Foto: Fredrik Heyman

Foto: Carme Demeter

Ontwrichte meubelobjecten van Leon Vranken

Links:

Leon Vranken, *The Beauty of Painting (Chapter 1)*, 2010, hout, multiplex, formica, verf en vernis, variabele dimensies

COURTESY STELLA LOHAUS GALLERY, ANTWERPEN

Leon Vranken, *The Traveling Riddle (sequentie)*, 2009, hout, verf, metaal en plastic, 245 x 910 x 132 cm

COURTESY STELLA LOHAUS GALLERY, ANTWERPEN

Rechts:

Leon Vranken, *Beyond These Walls (detail)*, 2009, hout (site-gebonden interventie)

COURTESY STELLA LOHAUS GALLERY, ANTWERPEN

lijk de indruk wekte de bovenverdieping van het museum te torsen.

Een ander integratieproject was *First Rumble* (2007), een architecturale ingreep in een leegstaand pand, dat klaar stond om afgebroken te worden. Leon Vranken besloot er een stuk muur – een zone van 1m 20 hoog en 60 cm breed – te verschuiven. Dezelfde zone werd door heel het gebouw in een rechte lijn verplaatst. Het kostte hem twee maanden slijpwerk.

In de groepstentoonstelling *Beyond These Walls* (2009) in de South London Gallery, gelegen in een Victoriaans pand, sneed hij geometrische vormen uit de plankenvloer, om een stuk origineel Victoriaanse parket bloot te leggen. Met de uitgesneden vormen maakte hij een eenvoudige klapstoel en een rek, die tegen de wand van het luxueuze pand geïnstalleerd werden. Hiermee maakte hij een ironische knipoog naar de gebruikers van het pand.

HINDERNIS IN DE RUIMTE

Er valt veel te zeggen over de composities die hij samenstelt. Een terugkerend kenmerk van zijn werk is de beweging die erin vervat zit. Zijn objecten of installaties zijn nooit statisch. Soms wordt er werkelijk beweging gerealiseerd, treden er volumes in beweging. Soms gaat het eerder om een schijn van beweging. Dan zie je volumes die een subtiele evenwichtsoefening maken, waar inherent beweging in vervat zit, zonder dat er iets van plaats verandert.

Enkele voorbeelden. In *Three-Fold* (2008) zie je een omhoog geheven verfrol op een lange steel, die tegen de muur aanleunt, nadat er een laag verf werd achtergelaten. Je verwacht dat het ding ieder ogenblik kan omvallen, maar het blijft stilstaan. Het gecreëerde wankel evenwicht is een strategie van Leon Vranken om de aandacht te trekken op de gebruikte materialen en de constructie. Het werk zorgt voor een spannende en bevreedende kijkervaring.

Een jaar later verwerkt hij dit element in de grote installatie *The Travelling Riddle* (2009) in de galerieruimte van

Stella Lohaus. In *Three-fold* kon de verfrol niet bewegen, in *Travelling Riddle* doet die dat wel. Het is de bezoeker die zonder dat hij het goed en wel beseft de hele installatie doet bewegen. Eerst werd de bezoeker binnengeleid langs een smalle, donkere gang met een deur, die toegang gaf tot de installatie. Bij het openduwen van de deur werd een railsysteem en daarmee de hele installatie, een compositie van verschillende volumes, in beweging gezet.

Het schijnbaar wankel evenwicht van onderdelen trekt de aandacht terug op de vorm, materialen en hun betekenis. Enerzijds herkennen we basisvormen als een bal, een kegel, een kubus en een balk. Anderzijds zien we ook functionele voorwerpen, zoals een bowlingbal, een tafel op schragen, een stoel, een luidspreker, al dan niet in een lichtjes bevreedende positie. De herkenbare vormen doen je anders kijken naar de basisvormen en omgekeerd.

Ook voor de Prijs Jonge Belgische Schilderkunst in Bozar bouwde Leon Vranken op een installatie met een hinderenis in de ruimte. De toeschouwer moest hier eveneens een fysieke inspanning leveren om het werk te kunnen bekijken. In eerste instantie ziet hij rekken met kleine basisvormen in aantrekkelijke materialen. Pas als de bezoeker dicht genoeg bij de rekken komt, krijgt hij toegang tot de ruimte met een indrukwekkende installatie. Verspreid over de ruimte staan gestapelde volumes, die sterk in wisselwerking staan met elkaar en met de Art Deco-ruimte. Op de kunstbeurs Art Brussels (april 2010) richtte Leon Vranken een solostand in met de ruimtevullende installatie *The Beauty of Painting (Chapter 1)*, die constant in verandering was. Een vorklift haalde het werk geleidelijk uit elkaar en plaatste de verschillende onderdelen in de ruimte, zodat het voortdurend veranderde. Op het einde van de dag nam het zijn oorspronkelijke positie terug in. Het werk veroorzaakte nogal wat verbazing en verwarring bij de voorbijgangers, die zich afvroegen of de stand nog in opbouw of in afbraak was. Wat precies het opzet was geweest van Leon Vranken.

Isabelle De Baets

info

Werk van Leon Vranken is nog tot en met 12 maart 2011 te zien op de groepstentoonstelling 'Accrochage' in Stella Lohaus Gallery, Vlaamse Kaai, 2000 Antwerpen, tel. 03 248 08 71, www.stellalohausgallery.com

Leon Vranken heeft deze lente in New York twee solotentoonstellingen: van 1 tot en met 27 maart 2011 in de White Box, 329 Broome Street (www.white-boxny.org) en van 2 tot en met 6 maart 2011 op de Armory Show New York, Pier 94.

